

МОНІТОРИНГ ОЦІНЮВАННЯ ЗДОБУВАЧАМИ ВИЩОЇ ОСВІТИ ЯКОСТІ ОСВІТНЬО-ПРОФЕСІЙНОЇ ПРОГРАМИ «ГАЛУЗЕВЕ МАШИНОБУДУВАННЯ» першого (бакалаврського) рівня вищої освіти

Мета дослідження – вивчення думок щодо рівня задоволеності якістю підготовки та навчання здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня вищої освіти та відповідності освітньо-професійної програми «Галузеве машинобудування» їх запитам та потребам.

Метод дослідження – анонімне електронне анкетування за спеціально розробленим інструментарієм (*Google Форм*), розміщеним на офіційному web-сайті Таврійського державного агротехнологічного університету імені Дмитра Моторного (ТДАТУ) за адресою <http://www.tsatu.edu.ua/vnutrishnja-systema-zabezpechennja-jakosti-vyschoji-osvity/onlajn-opytuvannja-stejkholderiv-schodo-jakosti-osvity/>.

Цільова аудиторія – здобувачі вищої освіти першого (бакалаврського) рівня вищої освіти за освітньо-професійною програмою «Галузеве машинобудування» ТДАТУ (респонденти).

Опитування респондентів було проведено впродовж 2020-2021 навч. року за двома анкетами: «якість освітньої програми» (*окрім першого курсу*) та «якість викладання навчальних дисциплін». Процедури, види та форми оцінювання повністю відповідають [Положенню про опитування учасників освітнього процесу в ТДАТУ](#).

Оцінку здійснювали за 5-бальною шкалою:

- 1 бал – якість відсутня;
- 2 бали – якість проявляється зрідка;
- 3 бали – якість проявляється на достатньому рівні;
- 4 бали – проявляється часто;
- 5 балів – якість проявляється практично завжди.

1. АНКЕТА ЩОДО ЯКОСТІ ОСВІТНЬОЇ ПРОГРАМИ

Всього опитано на сайті університету за анкетною для здобувачів вищої освіти щодо якості освітньої програми **37 респондентів**, що склало **51%** від кількості здобувачів ступеня вищої освіти «Бакалавр» за ОПП «Галузеве машинобудування» (*перший курс опитування не проходить*). Результати було опрацьовано за допомогою програмного забезпечення Microsoft Excel (з допустимою похибкою вимірювання 0,1%).

Розподіл респондентів за курсами навчання наведено на рисунку 1.

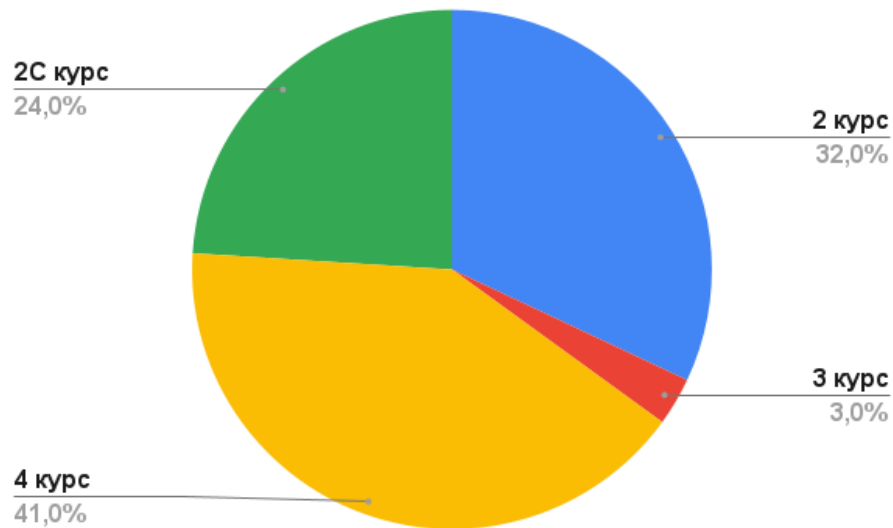

Рис. 1. Контингент респондентів (у відсотках)

Результати оцінювання здобувачами вищої освіти якості ОПП «Галузеве машинобудування» представлено у таблиці 1.

Таблиця 1-Оцінювання здобувачами вищої освіти якості ОПП «Галузеве машинобудування» (у відсотках)

№ з/п	Критерій оцінювання	Бали				
		5	4	3	2	1
1	Задоволеність навчанням за обраною освітньою програмою	45,9	35,1	18,9	0	0
2	Зрозумілість мети, цілей і очікуваних результатів вивчення дисциплін	40,5	43,2	13,5	0	2,7
3	Відповідність отриманих результатів вивчення дисциплін заявленим в них цілям	43,2	40,5	16,2	0	0
4	Актуальність освітньої програми у світлі найновіших досліджень у відповідній галузі	37,8	45,9	16,2	0	0
5	Співвідношення теоретичної і практичної частини	40,5	40,5	16,2	0	2,7
6	Прозорість та чесність оцінювання знань	51,4	32,4	16,2	0	0
7	Використання викладачами в цьому навчальному році сучасних педагогічних методів (майстер-класів, навчальних дискусій, мозкового штурму, тренінгів, ділових ігор тощо)	40,5	40,5	16,2	0	2,7
8	Спрямованість дисциплін на майбутню професію	43,2	40,5	13,5	0	2,7
9	Обґрунтованість навантаження на здобувача вищої освіти (кількість дисциплін на семестр, кількість годин аудиторної і самостійної роботи на тиждень)	37,8	40,5	21,6	0	0

№ з/п	Критерій оцінювання	Бали				
		5	4	3	2	1
10	Організація в цьому навчальному році наукових і практичних заходів професійної діяльності (конференції, тренінги, зарубіжні лектори, дискусії тощо)	37,8	43,2	18,9	0	0
11	Залучення в цьому навчальному році здобувачів вищої освіти до організації, проведення та участі у наукових і практичних заходах	37,8	45,9	16,2	0	0
12	Доступність графіків освітнього процесу та розкладів	48,6	35,1	16,2	0	0
13	Доступність навчальної і наукової літератури бібліотеки університету, репозитарію	56,8	24,3	18,9	0	0
14	Якість методичних матеріалів з дисциплін в цьому навчальному році на освітньому порталі ТДАТУ	56,8	27,0	16,2	0	0
15	Доброзичливе ставлення співробітників деканату	59,5	24,3	16,2	0	0
16	Доброзичливе ставлення співробітників кафедри	59,5	24,3	16,2	0	0
17	Доброзичливе ставлення співробітників бібліотеки	59,5	24,3	16,2	0	0

Вищі бали (максимальні відсотки за балом «5») здобувачі вищої освіти поставили за критеріями: «доступність навчальної і наукової літератури бібліотеки університету, репозитарію» (56,8%), «якість методичних матеріалів з дисциплін в цьому навчальному році на освітньому порталі ТДАТУ» (56,8%), «доброзичливе ставлення співробітників деканату» (59,5%), «доброзичливе ставлення співробітників кафедри» (59,5%), «доброзичливе ставлення співробітників бібліотеки» (59,5%).

Менші бали (сума відсотків за балами «1» і «2», по 2,7%) здобувачами вищої освіти наступних критеріїв якості: «зрозумілість мети, цілей і очікуваних результатів вивчення дисциплін», «співвідношення теоретичної і практичної частини», «використання викладачами сучасних педагогічних методів (майстер-класів, навчальних дискусій, мозкового штурму, тренінгів, ділових ігор тощо)», «спрямованість дисциплін на майбутню професію».

Загальну оцінку якості ОПП «Галузеве машинобудування» здобувачами вищої освіти різних курсів представлено у таблиці 2 (за виключенням одного респондента 3 курсу). **Вищі бали** поставили здобувачі СВО «Бакалавр» 2 курсу (45,1% опитаних оцінили на 5 балів та 44,1% - на 4 бали). **Менші бали** поставили здобувачі СВО «Бакалавр» 2С курсу (2,6% опитаних оцінили на 1 бал).

Таблиця 2 - Оцінювання якості ОПП «Галузеве машинобудування» здобувачами вищої освіти різних курсів (у відсотках)

№ з/п	Курс, на якому навчається здобувач вищої освіти	Бали				
		5	4	3	2	1
1	2 курс	45,1	44,1	10,8	0	0
2	4 курс	40,4	39,6	20,0	0	0
3	2С курс	54,2	22,2	20,9	0	2,6

Інших пропозицій щодо покращення якості освіти та освітнього процесу в ТДАТУ, які запропонували здобувачі вищої освіти при опитуванні, не надійшло.

2. АНКЕТА ЩОДО ЯКОСТІ ВИКЛАДАННЯ ДИСЦИПЛІНИ

Якість викладання навчальних дисциплін першого та другого семестрів 2020-2021 навч. року за ОПП «Галузеве машинобудування» першого (бакалаврського) рівня вищої освіти було оцінено респондентами за 26 критеріями в 1 семестрі та 23 критеріями в 2 семестрі.

Аналіз 261 анкет за перший семестр (таблиця 3) та 198 анкет за другий семестр (таблиця 4) показав, що вони в цілому задоволені рівнем викладання дисциплін з середнім відсотком відвідуваності 71-90%.

Таблиця 3 – Оцінювання якості викладання дисциплін здобувачами вищої освіти в 1 семестрі 2020-2021 навч. року (у відсотках)

№ поз	Критерії оцінювання	5	4	3	2	1
I. Методичний рівень занять (середнє значення)		58,4	25,2	12,4	2,4	1,6
1	Викладає матеріал зрозуміло, доступно, з поясненням складних позицій	59,0	24,9	12,6	1,9	1,5
2	Дотримується логічної послідовності у викладенні матеріалу, відокремлює важливі моменти	60,2	26,1	10,3	1,9	1,5
3	Може викликати і підтримати інтерес аудиторії до дисципліни	57,5	26,1	13,0	2,3	1,1
4	Слідкує за реакцією аудиторії	58,2	25,7	12,6	2,3	1,1
5	Ставить питання і мотивує до дискусії	57,5	26,8	11,9	2,3	1,5
6	Володіє високою культурою мовлення	60,5	23,4	12,3	2,3	1,5
7	Дотримується оптимального темпу викладення матеріалу	60,5	26,1	10,3	1,1	1,9
8	Проявляє творчий підхід та інтерес до своєї роботи	55,9	25,7	14,2	2,7	1,5
9	Використовує навчально-методичні матеріали (методичні вказівки, посібники тощо)	58,6	25,7	11,5	2,7	1,5

№ поз	Критерії оцінювання	5	4	3	2	1
10	Якість розміщених викладачем методичних матеріалів з дисципліни на НІП	62,5	22,2	11,5	2,7	1,1
11	Спонукає до використання ресурсів наукової бібліотеки ТДАТУ у процесі вивчення дисципліни	52,1	27,2	15,3	2,7	2,7
12	Використовує технічні засоби навчання (комп'ютер, проектор тощо)	57,1	23,0	13,0	4,6	2,3
13	Ефективність організації дистанційного навчання	59,4	25,3	12,3	1,5	1,5
II. Теоретичний рівень занять (середнє значення)		58,9	25,2	12,3	2,3	1,3
1	Проявляє професійну ерудицію	61,7	24,9	10	1,9	1,5
2	Знайомить з останніми досягненнями науки	54,8	26,8	12,6	4,2	1,5
3	Наводить науково-обґрунтовані аргументи	58,6	26,4	11,9	1,9	1,1
4	Пов'язує теоретичний матеріал з практичними завданнями майбутніх фахівців	58,6	23,8	14,6	1,5	1,5
5	Організованість самостійної роботи (наявність завдань, методичних вказівок тощо)	60,5	24,1	12,6	1,9	0,8
III. Ставлення до здобувачів вищої освіти(середнє значення)		11,1	2,4	1,6	11,1	2,4
1	Доброчесність і тактовність, толерантність	63,2	22,6	9,6	2,3	2,3
2	Пунктуальність, організованість	59,4	26,1	10	3,8	0,8
3	Вимогливість, наполегливість	58,2	27,6	10,7	1,9	1,5
4	Зацікавленість в успіхах здобувачів вищої освіти	58,6	23,0	13,4	3,1	1,9
5	Зрозумілі й оприлюднені критерії виставлення оцінок	63,2	22,2	10,3	2,3	1,9
6	Прозорість, зрозумілість і справедливість оцінювання	61,7	21,5	13,0	2,3	1,5
7	Охайність, зовнішній вигляд	61,7	24,1	11,5	1,1	1,5
8	Доброчесність	64,4	21,8	10,3	2,3	1,1

Аналіз таблиці 3 показує, що респондентами в 1 семестрі 2020-2021 навч. року оцінені найвищими балами (максимальна сума відсотків за балами 4 і 5) в I розділі «Методичний рівень знань» наступні критерії якості: «дотримується логічної послідовності у викладенні матеріалу, відокремлює важливі моменти», «дотримується оптимального темпу викладення матеріалу»; в II розділі «Теоретичний рівень занять» - «проявляє професійну ерудицію», «наводить науково-обґрунтовані аргументи»; в III розділі «Ставлення до здобувачів вищої освіти» - «доброчесність».

Меншими балами (максимальна сума відсотків за балами 1 і 2) в I розділі оцінені критерії: «спонукає до використання ресурсів наукової бібліотеки ТДАТУ у процесі вивчення дисципліни», «використовує технічні засоби навчання (комп'ютер, проектор тощо)»; в II розділі – «знайомить з останніми досягненнями науки»; в III розділі – «доброчесність і тактовність, толерантність», «пунктуальність, організованість», «зацікавленість в успіхах здобувачів вищої освіти».

Таблиця 4 – Оцінювання якості викладання дисциплін здобувачами вищої освіти в 2 семестрі 2020-2021 навч. року (у відсотках)

№ по з	Критерії оцінювання	5	4	3	2	1
I. Методичний рівень занять (середнє значення)		76,2	11,2	9,3	2,2	1,0
1	Викладає матеріал зрозуміло, доступно, з поясненням складних позицій	75,3	12,1	10,1	2,0	0,5
2	Дотримується логічної послідовності у викладенні матеріалу, виокремлює важливі моменти	75,3	13,1	8,6	2,0	1,0
3	Може викликати і підтримати інтерес аудиторії до дисципліни	73,7	12,1	10,6	3,0	0,5
4	Слідкує за реакцією аудиторії	76,3	11,1	9,1	2,0	1,5
5	Ставить питання і мотивує до дискусії	76,3	11,1	8,1	3,0	1,5
6	Використовує сучасні педагогічні методи (майстер-класи, навчальні дискусії, мозковий штурм, тренінги, ділові ігри тощо)	76,8	9,6	11,1	2,0	0,5
7	Дотримується оптимального темпу викладення матеріалу	76,8	10,6	9,1	2,0	1,5
8	Використовує навчально-методичні матеріали (методичні вказівки, посібники тощо)	78,3	10,1	9,1	1,5	1,0
9	Якість розміщених викладачем методичних матеріалів з дисципліни на освітньому порталі	76,8	12,1	8,6	2,0	0,5
10	Спонукає до використання ресурсів наукової бібліотеки ТДАТУ у процесі вивчення дисципліни	75,3	11,6	9,1	2,0	2,0
11	Використовує технічні засоби навчання (комп'ютер, проектор тощо)	77,8	10,1	9,1	2,5	0,5
II. Теоретичний рівень занять (середнє значення)		75,5	9,0	12,2	2,0	1,3
1	Викладач на першому занятті чітко та зрозуміло пояснив які знання та компетентності я здобуду, розподіл балів, умови складання та перескладання заліку/екзамену та інше	78,8	7,6	11,6	1,5	0,5
2	Знайомить з останніми досягненнями науки	74,2	9,1	12,6	2,0	2,0
3	Наводить науково-обґрунтовані аргументи	75,3	8,1	12,1	2,5	2,0
4	Пов'язує теоретичний матеріал з практичними завданнями майбутніх фахівців	74,7	9,1	12,6	2,0	1,5
5	Організованість самостійної роботи (наявність завдань, методичних вказівок тощо)	74,2	11,1	12,1	2,0	0,5
III. Ставлення до здобувачів вищої освіти (середнє значення)		75,3	10,3	11,9	1,7	0,8
1	Доброзичливість і тактовність, толерантність	76,8	9,6	11,6	1,5	0,5
2	Пунктуальність, організованість	73,2	12,6	12,1	1,5	0,5
3	Вимогливість, наполегливість	74,2	10,1	12,1	1,5	2,0
4	Зацікавленість в успіхах здобувачів вищої освіти	73,7	10,6	12,6	2,5	0,5
5	Прозорість, зрозумілість і справедливість оцінювання	76,8	9,1	11,6	2,0	0,5
6	Доступність та легкість зв'язку з викладачем	76,8	9,1	11,6	1,5	1,0
7	Доброчесність	75,3	11,1	11,6	1,5	0,5

Аналіз таблиці 4 показує, що респондентами в 2 семестрі 2020-2021 навч. року найвищими балами (максимальна сума відсотків за балами 4 і 5) оцінені в I

розділі «**Методичний рівень знань**» наступні критерії якості: «дотримується логічної послідовності у викладенні матеріалу, виокремлює важливі моменти», «використовує навчально-методичні матеріали (методичні вказівки, посібники тощо)», «якість розміщених викладачем методичних матеріалів з дисципліни на освітньому порталі»; в II розділі «**Теоретичний рівень занять**» - «викладач на першому занятті чітко та зрозуміло пояснив які знання та компетентності я здобуду, розподіл балів, умови складання та перескладання заліку/екзамену та інше», «організованість самостійної роботи (наявність завдань, методичних вказівок тощо)»; в III розділі «**Ставлення до здобувачів вищої освіти**» - «доброзичливість і тактовність, толерантність», «доброчесність».

Меншими балами (максимальна сума відсотків за балами 1 і 2) в I розділі оцінені критерії: «ставить питання і мотивує до дискусії» та «спонукає до використання ресурсів наукової бібліотеки ТДАТУ у процесі вивчення дисципліни»; в **II розділі** – «знайомить з останніми досягненнями науки», «наводить науково-обґрунтовані аргументи»; в **III розділі** – «вимогливість, наполегливість», «зацікавленість в успіхах здобувачів вищої освіти».

Загальні враження (задоволення) респондентів від вивчення навчальних дисциплін **2 семестру 2020-2021 навч. року** залишені тільки позитивні.

Рекомендацій щодо покращення якості викладання науково-педагогічними працівниками від респондентів не надійшли.

Висновки

1. Результати оцінювання якості освітньо-професійної програми «Галузеве машинобудування» першого (бакалаврського) рівня вищої освіти, в якій прийняли участь 51% від загальної кількості здобувачів цієї освітньої програми, показали, що критерії «доступність навчальної і наукової літератури бібліотеки університету, репозитарію», «якість методичних матеріалів з дисциплін в цьому навчальному році на освітньому порталі ТДАТУ», «доброзичливе ставлення співробітників деканату», «доброзичливе ставлення співробітників кафедри», «доброзичливе ставлення співробітників бібліотеки» більшість респондентів оцінюють позитивно.

Разом з тим, до 11 % респондентів вважають потрібним підвищити рівень забезпечення критеріїв «зрозумілість мети, цілей і очікуваних результатів вивчення дисциплін», «співвідношення теоретичної і практичної частини», «використання викладачами сучасних педагогічних методів (майстер-класів, навчальних дискусій, мозкового штурму, тренінгів, ділових ігор тощо)», «спрямованість дисциплін на майбутню професію».

2. Аналіз опитування щодо якості викладання дисциплін показав, що в цілому рівень викладання дисциплін знаходиться на високому методичному, теоретичному і

етичному рівні. Найвищими балами в 1 семестрі 2020-2021 навчального року оцінено критерії якості: «дотримується логічної послідовності у викладенні матеріалу, відокремлює важливі моменти», «дотримується оптимального темпу викладення матеріалу», «проявляє професійну ерудицію», «наводить науково-обґрунтовані аргументи», «доброчесність».

Найнижчі бали отримано за критерії «спонукає до використання ресурсів наукової бібліотеки ТДАТУ у процесі вивчення дисципліни», «використовує технічні засоби навчання (комп'ютер, проектор тощо)», «знайомить з останніми досягненнями науки»; «доброзичливість і тактовність, толерантність», «пунктуальність, організованість», «зацікавленість в успіхах здобувачів вищої освіти».

В 2 семестрі 2020-2021 навчального року найвищими балами оцінено такі критерії якості: «дотримується логічної послідовності у викладенні матеріалу, виокремлює важливі моменти», «використовує навчально-методичні матеріали (методичні вказівки, посібники тощо)», «якість розміщених викладачем методичних матеріалів з дисципліни на освітньому порталі», «викладач на першому занятті чітко та зрозуміло пояснив які знання та компетентності я здобуду, розподіл балів, умови складання та перескладання заліку/екзамену та інше», «організованість самостійної роботи (наявність завдань, методичних вказівок тощо)», «доброзичливість і тактовність, толерантність», «доброчесність».

А найнижчі бали було отримано за критерії «ставить питання і мотивує до дискусії» та «спонукає до використання ресурсів наукової бібліотеки ТДАТУ у процесі вивчення дисципліни», «знайомить з останніми досягненнями науки», «наводить науково-обґрунтовані аргументи», «вимогливість, наполегливість», «зацікавленість в успіхах здобувачів вищої освіти».

Для усунення недоліків викладання навчальних дисциплін пропонується:

– творчо оновлювати тематичний матеріал дисциплін освітньої програми «Галузеве машинобудування», враховуючи останні досягнення науки у відповідній галузі. При цьому на аудиторних заняттях максимально використовувати наявні технічні засоби навчання (монітори, комп'ютери, проектор тощо), для чого розширювати базу мультимедійних матеріалів (презентації, освітні фільми тощо) з метою наочної демонстрації і кращого сприйняття матеріалу, який подається на заняттях. Постійне оновлення матеріалу стимулюватиме зацікавленість в успіхах здобувачів вищої освіти і вимогливості та наполегливості при спілкуванні протягом вивчення дисципліни;

– при розробці програм навчальних дисциплін, пов'язаних з науковими дослідженнями, створенням інтелектуальної власності, аналітичними пошуками вирішення проблеми та інших передбачити завдання, які спонукають до використання ресурсів наукової бібліотеки ТДАТУ та інших інформаційних ресурсів;

– стимулювати проходження виробничого стажування викладачів і дуальної форми навчання здобувачів, відвідування інноваційних спеціалізованих виставок з

метою підвищення фахового рівня, збільшення творчого потенціалу викладачів і зв'язку теоретичного матеріалу з практичними завданнями майбутніх фахівців;

– для підвищення прозорості, зрозумілості і справедливості оцінювання розвивати практику об'єктивного тестового контролю і прилюдного захисту звітів з лабораторних і практичних робіт, не менше одного разу за семестр проводити опитування здобувачів з метою виявлення недоліків викладання навчальних дисциплін і прийняття заходів, що направлені на підвищення якості викладання.

Гарант ОПП «Галузеве машинобудування»
першого (бакалаврського)
рівня вищої освіти
к.т.н., доцент

Надія ПАЛЯНИЧКА

Завідувачка відділу МЯОД ТДАТУ,
к.т.н., доцент

Радміла СКЛЯР